

№ 0374 від 03.09.2020

Міністерство фінансів України

*Щодо пропозицій до проекту
Державного бюджету на 2021 рік*

Всеукраїнська асоціація об'єднаних територіальних громад надає пропозиції до проекту закону про Державний бюджет України на 2021 рік (лист Мінфіну 02.09.2020р. №05110-17-10/26834):

1. Переглянути в сторону збільшення до 80 відсотків обсяг зарахування ПДФО до доходів загального фонду бюджетів місцевого самоврядування (внести відповідні зміни до пункту 1 частини першої статті 64 Бюджетного кодексу України). Така позиція пояснюється наступним:

1) з моменту встановлення відсотка ПДФО для бюджетів ОМС в розмірі 60% пройшло більше 5 років, з того часу (особливо – з 2017 року) на ОМС перекладено цілий делегованих повноважень без закріплення відповідного фінансового ресурсу для їх виконання;

2) значний обсяг бюджетних коштів на виконання делегованих повноважень органи ОТГ спрямовують на галузі освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, зокрема:

- в сфері освіти: освітньої субвенції не вистачає на всі видатки цієї галузі, субвенція фактично спрямовується лише на оплату праці педагогічних працівників, а всі інші видатки (оплата праці з нарахуваннями обслуговуючого персоналу, підвезення учнів, оплата комунальних послуг тощо) на функціонування цієї галузі, в тому числі на дошкільну та позашкільну освіту, громади забезпечують бюджетними коштами за рахунок доходів загального фонду бюджетів ОТГ;

- у сфері охорони здоров'я, коштів, що перераховуються НСЗУ медичним закладам за договорами про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій також не вистачає (капітаційна ставка не підвищується, і це питання потребує конструктивного додаткового обговорення і обов'язкового вирішення);

- всі інші видатки, передбачені статтею 89 БКУ, зокрема на соціальний захист та соціальне забезпечення, сфери культури, фізкультури та спорту, фактично у повній мірі здійснюються за рахунок доходів загального фонду бюджетів ОТГ, як і видатки згідно статті 91 БКУ (включаючи пільги з послуг зв'язку, інші передбачені законодавством пільги). Більш докладні обґрунтування з даної проблематики Асоціація ОТГ надавала Кабінету Міністрів України та

Міністерству фінансів України листами від 26.03.2020 № 0111 та № 0112 та від 20.07.2020 № 0339.

Окремого акценту потребує питання врегулювання сплати податку на доходи фізичних осіб до бюджетів місцевого самоврядування за місцем розташування виробничих підрозділів та здійснення їх діяльності.

Поширеною є практика, коли на територіях об'єднаних територіальних громад успішно працюють підприємства, які працевлаштовують місцевих жителів до себе на роботу. Всі важливі суспільні послуги (освітні, культурні, медичні, побутові та ін.) згадані жителі отримують безпосередньо в цих же громадах, однак податок на доходи фізичних осіб з таких працівників (основний бюджетоутворюючий податок, за рахунок якого власне і забезпечується належне функціонування закладів освіти, охорони здоров'я, культури, здійснення капітального ремонту об'єктів житлового господарства, благоустрою тощо) податковими агентами часто утримується і перераховується за місцем реєстрації юридичних осіб. Як аргумент для несплати даного податку такі платники наводять неоднозначне трактування положень підпункту 168.4.3 п. 168.4 ст.168 Податкового кодексу України, яким передбачається, що суми податку на доходи, нараховані відокремленим підрозділом на користь фізичних осіб, за звітний період перераховуються до відповідного бюджету за місцезнаходженням такого відокремленого підрозділу. У разі якщо відокремлений підрозділ не уповноважений нараховувати (сплачувати) податок на доходи фізичних осіб за такий відокремлений підрозділ, усі обов'язки податкового агента виконує юридична особа. Податок на доходи, нарахований працівникам відокремленого підрозділу, перераховується до відповідного бюджету за місцезнаходженням такого відокремленого підрозділу. Зазвичай місцезнаходження відокремленого підрозділу не завжди співпадає з місцем розташування об'єктів, на яких працевлаштовані працівники таких підрозділів (виробництв, цехів, відділень, дільниць, бригад, бюро, лабораторій тощо).

З метою усунення протиріч у нормативно-правовому регулюванні в частині перерахування податку на доходи фізичних осіб і сплати даного податку саме за місцем фактичного здійснення діяльності, а не реєстрації юридичної особи чи її філії, пропонується підпункт 168.4.3 п.168.4 ст.168 Податкового кодексу України викласти в такій редакції:

«168.4.3. суми податку на доходи, нараховані відокремленим підрозділом на користь фізичних осіб, за звітний період перераховуються до відповідного бюджету за місцезнаходженням такого власного чи орендованого майна підприємств, установ, організацій та, або здійснення своєї діяльності на відповідній території.

У разі якщо відокремлений підрозділ не уповноважений нараховувати (сплачувати) податок на доходи фізичних осіб за такий відокремлений підрозділ, усі обов'язки податкового агента виконує юридична особа. Податок на доходи, нарахований працівникам відокремленого підрозділу, перераховується до відповідного бюджету за місцезнаходженням такого власного чи орендованого майна підприємств, установ, організацій та, або здійснення своєї діяльності на відповідній території».

2. Удосконалити механізм горизонтального вирівнювання податкоспроможності бюджетів місцевого самоврядування, а саме:

- 1) підняти нижню межу індексу із 0,9 до 1,0;
- 2) базову дотацію спрямовувати до бюджетів у 100 відсотковому обсязі замість діючих 80 відсотків суми необхідної для досягнення значення такого індексу забезпеченості відповідного бюджету 1,0;
- 3) реверсну дотацію спрямовувати до держбюджету в обсязі 20 відсотків замість діючих 50 відсотків суми, що перевищує значення такого індексу 1,1.

3. Передбачити додаткові дотації місцевим бюджетам на здійснення видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я.

Необхідність такого міжбюджетного трансферту пояснюється передусім тим, що зараз в Україні за результатами реформування адміністративно-територіального устрою будуть створені нові громади, які фактично стануть на шлях свого становлення, що окрім, закріплених на законодавчому рівні ресурсів, потребуватиме також додаткових фінансових ресурсів і з державного бюджету. Варто також зауважити, що навіть ті об'єднані територіальні громади, які відбулися, потребують подальшої підтримки з державного бюджету на продовження упорядкування отриманих від районних рад відповідних установ.

В контексті даного питання Асоціація ОТГ також пропонує визначити чіткі критерії розподілу цієї дотації між бюджетами місцевого самоврядування (відповідні пропозиції до Міністерства фінансів України також уже надавалися).

4. Продовжити практику надання на постійній основі з державного бюджету бюджетам ОТГ субвенції на підтримку розвитку об'єднаних територіальних громад (інфраструктурної субвенції), розподіл якої здійснювати за формульними підходами до рівня кожного бюджету ОТГ (відповідні пропозиції щодо внесення відповідних змін до Бюджетного кодексу України Асоціація ОТГ подала Міністерству розвитку громад та територій України і Комітету Верховної Ради України з питань бюджету).

Це дуже необхідний суттєвий для органів ОТГ ресурс, і продовження практики передбачення відповідної субвенції з тим же формульним механізмом розподілу між бюджетами місцевого самоврядування має бути збережено і в процесі формування проекту Державного бюджету на наступний рік.

Асоціація ОТГ зокрема пропонує на постійній основі доповнити Бюджетний кодекс України статтею 106 такого змісту:

“106. Субвенція на формування інфраструктури сільських, селищних та міських громад.

Субвенція на формування інфраструктури сільських, селищних та міських громад надається з державного бюджету бюджетам таких громад.

Загальний обсяг субвенцій на формування інфраструктури сільських, селищних та міських громад визначається законом про Державний бюджет України.

Розподіл субвенції на формування інфраструктури сільських, селищних та міських громад, між бюджетами таких громад здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, на формульній основі.”

Пояснюється така позиція наступним: і створені громади, і громади, які будуть утворені за результатами адміністративно-територіальної реформи, потребують фінансової підтримки держави, оскільки інфраструктура, яку вони отримують у свою власність потребує суттєвих фінансових вливань для приведення її до належного стану з метою раціонального використання в цілях надання ефективних послуг територіальним громадам. Окрім цього, дану інфраструктуру, ні в якому разі, не можна порівнювати з інфраструктурою скажімо міст обласного значення, яка формувалася та оновлювалася десятиліттями.

5. Передбачити об'єктивний обсяг коштів освітньої субвенції з метою належного надання послуг у сфері освіти, оскільки як вище уже зазначалося, коштів субвенції в поточному році не вистачає навіть на оплату праці педагогічних працівників. Асоціація ОТГ просить зважено підійти до вирішення питання визначення обсягу даної субвенції в державному бюджеті на наступний бюджетний період, і передбачити об'єктивний обсяг коштів, оснований на макроекономічних показниках.

6. Необхідно відновити субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на пільгове перевезення окремих категорій громадян.

Відсутність компенсації з державного бюджету місцевим бюджетам за пільгове перевезення окремих категорій громадян позбавила пенсіонерів, ветеранів війни, громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, інших категорій громадян державних гарантій на безкоштовний проїзд.

7. Відновити проведення індексації нормативної грошової оцінки землі та встановлення коефіцієнту індексації на рівні реального індексу інфляції.

Необхідно скасувати п.9 підрозділу 6 розділу XX Податкового кодексу України, яким встановлено, що індекс споживчих цін за 2017-2023 роки, що використовується для визначення коефіцієнта індексації нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь, земель населених пунктів та інших земель несільськогосподарського призначення, застосовується із значенням 100 відсотків. Існування такого коефіцієнта призводить до значних втрат бюджетів ОТГ.

8. Скасувати пільги, встановлені державою, та надати повноваження щодо встановлення таких пільг виключно сільським, селищним, міським радам, зокрема:

1) скасувати надання пільги, передбаченої п.4 статті 284 ПКУ щодо справляння у розмірі 25% плати за землю за земельні ділянки, надані гірничодобувним підприємствам для видобування корисних копалин та розробки родовищ корисних копалин;

2) продовжувати не застосовувати пільги для земельних ділянок залізничного транспорту (у разі застосування пільги місцеві бюджети втрачатимуть значний фінансовий ресурс).

9. Продовжити практику зарахування до загального фонду бюджетів ОТГ 13,44% акцизного податку з виробленого в Україні та 13,44% акцизного податку ввезеного на митну територію України пального – вагомого ресурсу для фінансування ряду соціальних програм та здійснення капітальних видатків (видатків бюджету розвитку).

З повагою

Голова Асоціації ОТГ

Олександр Корінний